



Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN STELSELONDERZOEK 2014-2015

Johan Seckel

Plaats : Ommen
BRIN nummer : 01AK|C1
Onderzoeksnummer : 280338
Datum onderzoek : 15 december 2014
Datum vaststelling : 18 februari 2015

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	6
3	CONCLUSIE	11
	BIJLAGE 1 OORDELEN	12

1 INLEIDING

Op 15 december 2014 heeft de inspectie SBO Johan Seckel te Ommen bezocht in het kader van een landelijk stelselonderzoek naar de staat van het primair onderwijs in Nederland. Het doel van dit onderzoek is het verzamelen van informatie over de kwaliteit van het onderwijs, waarover de inspectie rapporteert in het Onderwijsverslag 2014-2015. Tevens is gecontroleerd of de school voldoet aan bepaalde wettelijke voorschriften, waaronder de onderwijstijd.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestaat uit de volgende activiteiten:

Vooraf:

- Controleren van de wettelijke voorschriften, waaronder onderwijstijd;
- Analyseren van alle documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.

Tijdens:

- Bestuderen van schooldocumenten waarin de school haar beleid en aanpak op diverse terreinen verwoordt;
- Bijwonen van lessen in Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 1/2, 3, 4/5, 5/6, 6/7, 7 en 8.
- Gesprekken met de directie, de intern begeleider, de schoolpsycholoog en leraren zijn gevoerd;
- Een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bestuur, na afloop van het schoolbezoek.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 worden de bevindingen van het onderzoek op SBO Johan Seckel gegeven. In hoofdstuk 3 volgt de conclusie. Bijlage 1 van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

2 BEVINDINGEN

Algemeen beeld

SBO Johan Seckel is een speciale school voor basisonderwijs te Ommen-Zuid, die leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte onderwijs biedt. Dat biedt de school momenteel aan ongeveer 110 leerlingen. De school valt onder het bestuur van de stichting Aquila.

De inspectie komt tot de conclusie dat de kwaliteit van het onderwijs op SBO Johan Seckel van voldoende niveau is. Om die reden ontvangt de school het basisarrangement.

De eind- en tussenresultaten lijken, voor zover we dat in het SBO kunnen beoordelen, van voldoende niveau. Dat geldt ook voor de leerinhouden, de onderwijstijd, het schoolklimaat en de afstemming. Het didactisch handelen, de begeleiding, de zorg en de kwaliteitszorg zijn meer dan voldoende. In die laatste aspecten is zelfs acht keer de beoordeling goed gegeven.

Daarmee heeft SBO Johan Seckel zich ten opzichte van het laatste bezoek (juni 2013) nog verder verbeterd. Toen zijn vijf indicatoren als goed aangemerkt, nu met een volledig onderzoek, dus acht indicatoren.

Een sterk punt van de school is dat alle betrokkenen werken vanuit een breed gedragen visie en dat de kwaliteitszorg cyclisch is opgezet en consequent wordt uitgevoerd. Ook de kwalitatieve analyse is een sterk punt. Dat zien we terug bij de afstemming op verschillen tussen leerlingen (groepsniveau), bij het volgen van de systematische voortgang van de ontwikkeling (leerlingniveau) en bij het analyseren van gegevens om de aard van de zorg voor zorgleerlingen (leerlingniveau) vast te stellen.

Er is sprake van een positieve schoolontwikkeling, goede kwaliteit van het onderwijs en hogere resultaten en uitstroom dan op grond van de populatie verwacht mag worden.

Naast de bevindingen van de inspectie geeft de school aan trots te zijn op de kwalitatieve groei die de school doormaakt en dat men een lerende organisatie is. Daarnaast roemt het team de onderlinge samenwerking, het contact met de ouders en zijn ze van oordeel dat alle leerlingen gezien worden in hun eigen kracht.

Hieronder volgt een toelichting op de oordelen.

Toelichting

Opbrengsten

De Inspectie van het Onderwijs is op dit moment nog niet in staat om op basis van de uitstroomgegevens of eindresultaten te beoordelen of de leeropbrengsten op schoolniveau overeenstemmen met de mogelijkheden van de leerlingenpopulatie. Zij geeft dan ook nu nog geen oordeel over de resultaten van de school. Wel heeft zij op basis van de eindresultaten van de schoolverlaters zich een beeld gevormd van deze opbrengsten. De onderstaande uitspraken moeten echter met de nodige voorzichtigheid bekeken worden omdat een onderzoek naar de normen voor opbrengsten nog niet afgerond is. De eindopbrengsten lijken voor de afgelopen drie schooljaren van voldoende niveau. Voor begrijpend lezen en rekenen-wiskunde lijken de resultaten de afgelopen drie jaar hoger te liggen met wat gemiddeld genomen verwacht kan worden van scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie qua (cognitieve) capaciteiten.

De school maakt gebruik van een genormeerd instrument voor het volgen van de sociale competenties. Op basis van de aanwezige gegevens oordeelt de inspectie dat de sociale competenties van de leerlingen aan het einde van de schoolperiode voldoende zijn.

Leerinhouden, tijd en schoolklimaat

De aangeboden leerinhouden voldoen aan de kerndoelen. Uit de lesobservaties en tijdens het gesprek met de leraren blijkt dat de leerinhouden tot en met leerjaar acht worden aangeboden en dat een steeds groter deel van de leerlingen dat eindniveau ook haalt. Er is sprake van een doorgaande lijn en de kleutergroepen werken met een aanbod dat aansluit op groep 3. Verder komt de doorgaande lijn tot uiting door het onderling overleg tussen de stam- en niveaugroepen dat bijna dagelijks plaatsvindt.

De leerinhouden van het taalonderwijs zijn afgestemd op de kenmerken van de leerlingpopulatie. Er is beleid geformuleerd over burgerschap en sociale integratie. Door middel van onderdelen uit verschillende methoden en projecten wordt voldoende aandacht besteed aan dit onderwerp. De geplande onderwijstijd wordt daadwerkelijk besteed aan de doelen en activiteiten, zodat de leerlingen voldoende tijd krijgen om zich het leerstofaanbod eigen te maken. Het klassenmanagement is efficiënt geregeld en de schoolregels worden nageleefd.

De school beschikt over diverse protocollen waarin gewenst gedrag beschreven is ten aanzien van pesten, veiligheid, agressie en geweld. Met vragenlijsten onderzoekt de school het welbevinden en de veiligheid van de leraren en de leerlingen. In de observaties tijdens de lesbezoeken en daarbuiten is gezien dat leraren en leerlingen elkaar en onderling respectvol benaderen.

Didactisch handelen en afstemming op verschillen tussen de leerlingen

Uit de geobserveerde lessen blijkt dat het didactisch handelen op de onderzochte onderdelen in alle lessen van voldoende kwaliteit is. De uitleg die de leraren geven kent een duidelijke opbouw en structuur en bevat de onderdelen van effectieve instructie. De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer waarin effectief gewerkt en geleerd wordt. Het onderwijsleerproces verloopt rustig en ordelijk en de leraren zorgen voor structuur en doelmatig klassenmanagement. Om die reden wordt indicator 5.2 als goed beoordeeld. Verder was er sprake van een actieve luisterhouding en werkconcentratie. De afstemming van het onderwijs op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen beschrijven de leraren in de groepsplannen. Zowel de groepsplannen als de lesbezoeken laten zien dat leraren in de leerinhouden, de instructie, de verwerking en de onderwijstijd afstemmen op verschillen tussen leerlingen.

Zorg en begeleiding

Het systeem om de vorderingen van leerlingen te signaleren is adequaat ingericht. Er zijn instrumenten om de ontwikkeling te volgen op het gebied van taal, lezen en rekenen-wiskunde. Dat is ook bij de kleuters het geval. De intern begeleider spreekt regelmatig met de leerkrachten over de ontwikkeling van de leerlingen. De gesprekken en het gehanteerde systeem voorzien erin dat vroegtijdig wordt vastgesteld of er leerachterstanden ontstaan en/of de ontwikkeling van leerlingen stagneert.

Leraren volgen de mate waarin leerlingen de leerstof beheersen met methode-gebonden toetsen. Voor alle vakgebieden vindt nadere analyse op deze toetsen plaats, waarbij de conclusies de input vormen het (volgende) groepsplan, dat na elk lesblok wordt opgesteld. Die werkwijze (indicator 7.2) is als goed beoordeeld.

SBO Johan Seckel stelt op basis van dossieranalyse, en eventueel eigen aanvullend onderzoek, de mogelijkheden en beperkingen van iedere leerling vast. Aansluitend stelt de school zo spoedig mogelijk na plaatsing een ontwikkelingsperspectief voor iedere leerling vast. Hierin geeft zij voor een bepaalde periode de verwachte ontwikkeling aan. Dit ontwikkelingsperspectief is gebaseerd op de verwachte uitstroom en is sturend voor het aanbod aan de leerling.

Indicator 7.4 wordt als goed beoordeeld. Na elk groepsplan, maar zeker halfjaarlijks, stelt de school voor iedere leerling vast of de ontwikkeling gunstiger, conform of ongunstiger is dan het eerdere ontwikkelingsperspectief. Dit doet de school op alle vier de vakgebieden (TL, BL, SP en R-W) en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Dit leidt tot beredeneerde keuzes voor het inrichten van het geplande aanbod voor elke leerling en zijn doorstroom binnen

de school. Ouders, en zo mogelijk de leerling, worden hierover tijdig geïnformeerd en hierbij betrokken. Door- en uitstroomkeuzes komen na overleg met de ouders tot stand.

De beoordeling van de zorg is eigenlijk al weergegeven bij indicator 7.3 en 7.4. Daar zien we al dat de analyse, de uitvoering en de evaluatie op orde is of zelfs goed. Dat geldt ook voor de zorg (aspect 8). De analyse en de evaluatie van de hulpplannen zijn op orde en de planmatige uitvoering van de zorg is goed (indicator 8.3). Alle leerlingen die extra zorg nodig hebben krijgen dat ook daadwerkelijk en tijdig. De plannen bevatten concrete doelen en activiteiten en de afstemming tussen de rol van de leerkracht en hulp van buiten de groep is helder.

Kwaliteitszorg

Op SBO Johan Seckel is het systematisch denken en uitvoeren van kwaliteitszorg, dat wil zeggen het regelmatig analyseren, evalueren, verbeteren en borgen, van hoge kwaliteit. De directie weet het cyclische proces van de kwaliteitszorg zichtbaar en merkbaar inhoud te geven.

De school heeft goed inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie en de ontwikkelingen in de ouderpopulatie (indicator 9.1). Dat komt mede door de intensieve contacten met de ouders tijdens de intake, het huisbezoek en andere formele contacten. Ook de participatie in allerlei commissies en het samenwerkingsverband zorgen voor adequate informatie.

De resultaten van de methodegebonden en methodeonafhankelijke toetsen worden regelmatig geëvalueerd. De school werkt met een interne schoolanalyse, waarin met dwarsdoorsneden en trendanalyses zichtbaar wordt hoe de ontwikkeling van de resultaten verloopt. Men verbindt hieraan conclusies, die leiden tot afspraken op school- en/of groepsniveau. Het hele team wordt betrokken bij de evaluatie en gezamenlijk stelt men de ambitieniveaus per vakgebied vast. Ook de resultaten van de methodetoetsen en de opbrengsten van sociaal-emotionele ontwikkeling worden geanalyseerd. De inspectie beoordeelt de werkwijze bij indicator 9.2 als goed.

De school evalueert regelmatig de kwaliteit van het onderwijsleerproces met een gestandaardiseerd instrument. Ook ouders, leerlingen en personeel worden bij de evaluaties betrokken door middel van een enquête. Op basis van de genoemde analyses bepaalt de school haar verbeteractiviteiten, die ze verwerkt in plannen van aanpak en toespitst in een jaarplan. De plannen zijn planmatig opgezet, waarbij de school beredeneerde keuzes maakt. De verbeteractiviteiten

zijn meetbaar en concreet uitgewerkt. Die werkwijze (indicator 9.4) wordt als goed beoordeeld.

Dat geldt ook voor de borging van het onderwijsleerproces (indicator 9.5). De directie weet de bereikte kwaliteit actief vast te houden door procedures en afspraken schriftelijk vast te leggen. Door het afleggen van klassenbezoeken (met behulp van de vaardigheidsmeter) en het consequent aan de orde stellen van vastgesteld beleid gaat de directie na of de afspraken en procedures daadwerkelijk gevolgd worden. Daardoor is de continuïteit van de borging gegarandeerd.

De verantwoording aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit is op orde. De school verantwoordt zich ouders en bestuur met de schoolgids, op informatieavond en met de nieuwsbrief.

Bij de kwaliteitszorg in burgerschap betreft de inspectie aandacht voor a) de visie op burgerschap en de planmatige uitwerking daarvan, (b) de verantwoording van de invulling die de school daaraan geeft en (c) de evaluatie van de resultaten van dat onderwijs. Ook dient de school (d) voldoende aandacht te schenken aan mogelijke risico's in de sociale context van burgerschap en integratie. Deze indicator (9.7) is als voldoende beoordeeld.

3 CONCLUSIE

Kwaliteit

Het onderwijs op SBO Johan Seckel is op de onderzochte onderdelen op orde. Uit het onderzoek is gebleken dat de school op die gebieden geen tekortkomingen kent. Om die reden blijft het basisarrangement gehandhaafd. De bevindingen zullen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse, waarbij opnieuw bekeken wordt of het toezichtarrangement eventueel moet worden aangepast.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

BIJLAGE 1 OORDELEN

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	(SBO) De resultaten van de leerlingen aan het eind van de speciale basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.6	De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			•	
4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.				•
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.				•

Begeleiding		1	2	3	4
7.3*	(SBO) De school stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast.			•	
7.4*	(SBO) De school volgt of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzen.				•

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.				•
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingpopulatie.				•
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.				•
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.				•
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.				•
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	
9.7	De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.			•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT3A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	